

DAGG-3

Dynamiska AKK-mål. Instruktioner för tredje upplagan.

Utvecklad av Tobii Dynavox i samarbete med Vicki Clarke, MS, CCC-SLP (2023) baserad på den ursprungliga DAGG som skapades av Clarke och Schneider, 2009. Med inspiration från arbeten av Patricia Dowden, PhD (1999), och Janice Light, PhD (1989, 2014).

Information om upphovsrätt: Detta material får inte kopieras utan uttryckligt medgivande från Tobii Dynavox. Yrkesverksamma får kopiera och använda materialet för utvärdering med t.ex. elever och patienter, eller andra personer som får undervisning, behandling, handledning, bedömning eller liknande direkt från den yrkesverksamma. All annan kopiering eller distribution av detta material är strängt förbjuden. Detta material får aldrig erbjudas till försäljning och är inte avsett generera intäkter eller vinst.

Så här använder du den dynamiska AKK-målöversikten

Dynamic AAC Goals Grid (DAGG-3) är ett verktyg som hjälper yrkesverksamma att samarbeta med sina nätverk (t.ex. lärare, specialpedagoger, familj eller andra närstående) när de utformar en implementeringsplan för personer som använder alternativ och kompletterande kommunikation (AKK). DAGG-3 identifierar en individs nuvarande kommunikationsförmåga. Denna information hjälper yrkesverksamma att välja lämpliga mål och är ett sätt att följa upp utveckling och framsteg hos en AKK-användare. Den omfattar alla kommunikationsnivåer - från tidiga kommunikatörer till mer avancerade. Aktiviteter för varje mål ingår, liksom en tydlig väg framåt för att utveckla färdigheterna.

Vilka är fördelarna med att använda DAGG-3?

- Tillhandahåller ett systematiskt sätt att bedöma (och utvärdera på nytt) en individs kommunikationsförmåga
- Fungerar som ett verktyg för att på sikt utveckla kommunikativ självständighet hos individen
- Uppmuntrar framgångsrik användning av AKK inom alla områden för kommunikativa färdigheter
- Stöder målskrivning
- Erbjuder specifika strategier och aktiviteter för att lära ut färdigheter

Komma igång med DAGG-3

Vi alla behöver, även personer med komplexa kommunikationsbehov, lära oss de färdigheter som krävs för att kommunicera effektivt. Genom att titta på de olika nivåerna av för kommunikationsförmåga i DAGG-3 kan du med hjälp av observerbara beteenden hos individen identifiera hur hen för närvarande kommunicerar. Eftersom det kan vara svårt att formellt bedöma kommunikationsförmågan hos en person som är icke-talande, måste vi förlita oss på observationer och ställa frågor för att samla in den information som behövs. När du har identifierat en kommunikationsnivå kan du sedan välja lämpliga mål för att flytta dem mot högre nivåer av kommunikativ kompetens.

Steg 1 Identifiera nivå av kommunikationsförmåga

Läs beskrivningen av varje kommunikationsnivå och markera den som bäst beskriver individens nuvarande kommunikationsnivå. Om individen uppvisar färdigheter på fler än en nivå, bestäm tillsammans med nätverket vilken som är den bästa att utgå och starta ifrån.

Så här får du tillgång till DAGG-3 (Dynamic AAC Goals Grid-3)

Skanna QR-kod eller qrco.de/bgP4Ce

Steg 1 Identifiera nivå av kommunikationsförmåga (fortsättning)

Tidig kommunikatör	
Definition	En kommunikatör i utvecklingsstadiet kan ha begränsad eller ingen förståelse för att symboler representerar saker, platser, idéer etc. och kanske ännu inte har ett konsekvent kommunikationssätt.
Kommunikativa färdigheter kan omfatta	■ Svårt för andra att avgöra hur mycket individen förstår ■ Kommunikerar mest framgångsrikt med hjälp av ansiktsuttryck, kroppsspråk, gester och/eller beteende (antingen socialt lämpligt eller utmanande) ■ Behöver hjälp från kommunikationspartnern för att kommunicera framgångsrikt ■ Kan indikera acceptans (t.ex. leende) eller avvisande (t.ex. vända sig bort) men svarar inte tillförlitligt på andra ja/nej-frågor ■ Reagerar på bekanta personer och/eller motiverande aktiviteter ■ Inkonsekvent i all kommunikation
 OBS! Även om dessa beteenden kan uppstå spontant, kan de med stöd av AKK formas till medvetna kommunikationshandlingar.	
Fallexempel	Vid måltiderna märker Sams mamma att han ofta vänder på huvudet när han är klar med maten eller gråter om han fortfarande är hungrig. Sam sträcker sig efter den mat han tycker om och knuffar undan den mat han inte vill ha. Sams mamma har börjat visa bildsymboler för hans matval och Sam ler när hon visar en bildsymbol för en maträtt som han föredrar. Sam sträcker sig inkonsekvent efter en symbol men kanske inte alltid är uppmärksam på det val han gör. Sams mamma noterar att han hemma börjar visa intresse för en bilderbok om bilar.

Tidig medveten kommunikatör	
Definition	Kommunikatörer på en tidig medveten nivå börjar visa prov på målmedveten kommunikation i samband med motiverande aktiviteter eller interaktion med föredragna personer.
Kommunikativa färdigheter kan omfatta	■ Följer enkla anvisningar inom bekanta rutiner och aktiviteter ■ Förstår konkreta symboler för motiverande eller vanliga föremål ■ Börjar, en i taget, använda tydliga och enkla symboler (inklusive föremål, fotografier och bildsymboler) i bekanta och motiverande situationer ■ Utvecklar begynnande läs- och skrivfärdigheter (t.ex. intresse för böcker) ■ Visar tecken på intresse för sociala interaktioner, särskilt i specifika situationer ■ Reagerar positivt på hjälp från sin kommunikationspartner
Fallexempel	Lorena brukade gråta och sparka med fötterna när hon inte fick den leksak hon ville ha. När hennes föräldrar leker med henne pekar Lorena på vad hon vill leka med i rummet. Lorena blir allt mer konsekvent när hon pekar under välkända lekrutiner. Lorena använder också symbolerna för "mer" och "klart" (med stöd av en kommunikationspartner) när hon leker med motiverande leksaker.

Steg 1 Identifiera nivå av kommunikationsförmåga (fortsättning)

Kontextberoende kommunikatör	
Definition	Kontextberoende kommunikatörer kan få grundläggande behov och önskemål tillgodosedda genom enkla kommunikationsutbyten i specifika sammanhang med bekanta personer.
Kommunikativa färdigheter kan omfatta	■ Använder låg- eller högteknologisk AKK på ett effektivt sätt, men bara i specifika situationer ■ Använder konkreta symboler (t.ex. kaka, hund, strumpa) och börjar förstå och använda abstrakta symboler (t.ex. som, hjälp, annorlunda) ■ Utvecklar läs- och skrivförmåga genom gemensam bokläsning och skrivaktiviteter med stöd, utforskande av tangentbord etc. ■ Inleder samtal och sociala interaktioner med bekanta kommunikationspartners ■ Besvarar rutinfrågor med bekanta kommunikationspartners ■ Använder enkla strategier, t.ex. upprepar, för att reparera kommunikation som inte förstås (med stöd av kommunikationspartnern) ■ Börjar kombinera två eller flera symboler för att skapa meddelanden
Fallexempel	Calle använder sin samtalsapparat i logopedbehandling, hemma med sin mamma och i klassrummet. Han lär sig nya symboler på de sidor han föredrar att kommunicera med. Han övar läs- och skrivkunnsighet genom gemensamma läsaktiviteter och genom att känna igen bokstavsnamn och språkljud i sitt eget namn och i sina favoritsaker. Calle använder sig av tidigare skapade meddelanden och börjar även kombinera symboler för att skapa nya meddelanden. Han har svårt att använda sin samtalsapparat med mindre bekanta kommunikationspartners eller i nya situationer. Calle tycker om att gå på fotbollsmatcher, men har svårt att interagera med sina kompisar.

Nästan självständig kommunikatör + (i utvecklingsfas)	
Definition	Nästan självständiga kommunikatörer visar förmåga att konsekvent kommunicera genom att skapa nya meddelanden med hjälp av en kombination av enskilda ord, färdiga fraser och grundläggande tangentbordskunskaper.
Kommunikativa färdigheter kan omfatta	■ Kommunicerar om ett brett spektrum av samtalsämnen med både bekanta och mindre bekanta kommunikationspartners ■ Kombinerar på ett konsekvent sätt två eller flera symboler för att skapa mer komplexa budskap ■ Använder olika strategier för att reparera kommunikation som missförstås ■ Uppvisar följande läs- och skrivfärdigheter: • Ökad medvetenhet om bokstäver och språkljud • Fler helord • Konventionell stavning av enkla ord • Läger till ordändelser på ett lämpligt sätt (t.ex. "-er" i presens och "-or" eller "-ar" i plural) • God förståelse för sambandet mellan talade ord och ord i skrift ■ Börjar använda ordprediktion med symbolstöd
Fallexempel	Daniela har använt en samtalsapparat i några år. Hon ska gå på födelsedagskalas och känner inte alla som kommer att vara där. Danielas syster hjälper henne att utforska och öva på meddelanden som hon kan använda på festen. Daniela använder dessa meddelanden samt kombinationer av sina basord för att kommunicera. Hon använder reparationsstrategier efter behov med viss hjälp från kommunikationspartnern. Hon träffar och kommunicerar med flera nya personer under festen. Hon kan presentera sig själv, dela med sig av information, ställa frågor till kommunikationspartnern och delta i vissa samtal.

Steg:1 Identifiera nivå av kommunikationsförmåga (fortsättning)

Självständig kommunikatör	
Definition	Självständiga kommunikatörer kan kommunicera med vem som helst om vad som helst, och i vilket samtalsämne som helst, baserat på förväntningarna för deras ålder. Det är normalt att de kommunicerar i en långsammare takt än sina jämnåriga.
Kommunikativa färdigheter kan omfatta	■ Använder en kombination av nya och tidigare inlagda meddelanden ■ Använder basordförråd för att skriva komplexa meningar ■ Pratar med nya personer på ett lyckat sätt i nya situationer ■ Färdigheter i socialt samspel, miljöer och aktiviteter liknar jämnårigas ■ Förstår kommunikation och uppmaningar på samma sätt som jämnåriga kompisar ■ Kan programmera in önskat innehåll (t.ex. personliga berättelser) i samtalsapparaten, om det är lämpligt för åldern ■ Läs- och skrivförmågan är i nivå med jämnåriga kompisar
 OBS! Personer på den här nivån kan fortfarande använda symboler för att snabbt hitta ord och kommer att använda tangentbordet i större utsträckning när de utvecklar unika meddelanden.	
Fallexempel	Robin använder en samtalsapparat med en blandning av basord, färdiga fraser och ett tangentbord med ordprediktion. Han deltar i undervisningen och kommunicerar framgångsrikt med både sina kompisar och lärare. Robin deltar i åldersadekvata samtal, felsöker tekniska problem och använder stödfunktioner vid behov. Han skapar nya meddelanden med lätthet och älskar att programmera in nya skämt i sin samtalsapparat för att dela med sig av dem till sina klasskompisar.

Steg 2 Gå igenom målen i varje kompetensområde och markera vilka som redan är uppfyllda. Det gör det lättare att se vilka kompetensområden du behöver fokusera vidare på.

Skapa en utgångspunkt för varje språklig kompetens. Leta reda på de mål som motsvarar den nivå av kommunikationsförmåga som identifierades i Steg 1. Du kan behöva flytta upp eller ner en kommunikationsnivå inom specifika kompetenser, eftersom vissa individer uppvisar olika färdigheter för varje kompetensområde. Markera de mål som redan har observerats och uppnåtts för att få hjälp att avgöra vilka mål du ska rikta in dig på.

Faktorer att ta hänsyn till vid målsättning:

- Välj minst ett mål inom varje kompetensområde.
- Involvera individen och deras familj i beslut om vad som ska prioriteras.
- Fokusera på era långsiktiga mål. Bestäm vilket funktionellt resultat ni vill uppnå och se till att varje delmål stämmer överens med det långsiktiga målet.

Det är absolut nödvändigt att vi arbetar med mål inom alla fyra kompetensområdena för att uppnå högsta möjliga nivå av självständig kommunikation. De fyra kommunikativa kompetenserna omfattar (Light, 1989):

Språklig: Uttrycka och förstå språk. Lär sig att använda ordförrådet. Läsa, skriva och stava.

Operationell: Förmåga att bibehålla, navigera och använda sitt AKK med hjälp av den valda manövermetoden (t.ex. pekstyrning, skanning, ögonstyrning etc.).

Social: Kommunika effektivt och på ett socialt lämpligt sätt.

Strategisk: Använda strategier för att övervinna eller minimera de funktionella begränsningarna av AKK (t.ex. förhindra eller reparera kommunikationsavbrott och strategier för att förbättra tempot).

Fallexempel:

Kompetenser	Kommunikationsnivå				
	Tidig	Tidig medveten	Kontextberoende	Nästan självständig	Självständig
Språklig			✓		
Operationell				✓	
Social				✓	
Strategisk			✓		

Melvin är en extremt social 45-årig man med kvadriplegisk cerebral pares (spastisk tetraplegi). Han använder ögonstyrning och skanning. Hans färdighetsnivåer för varje kompetens är följande (se diagram):

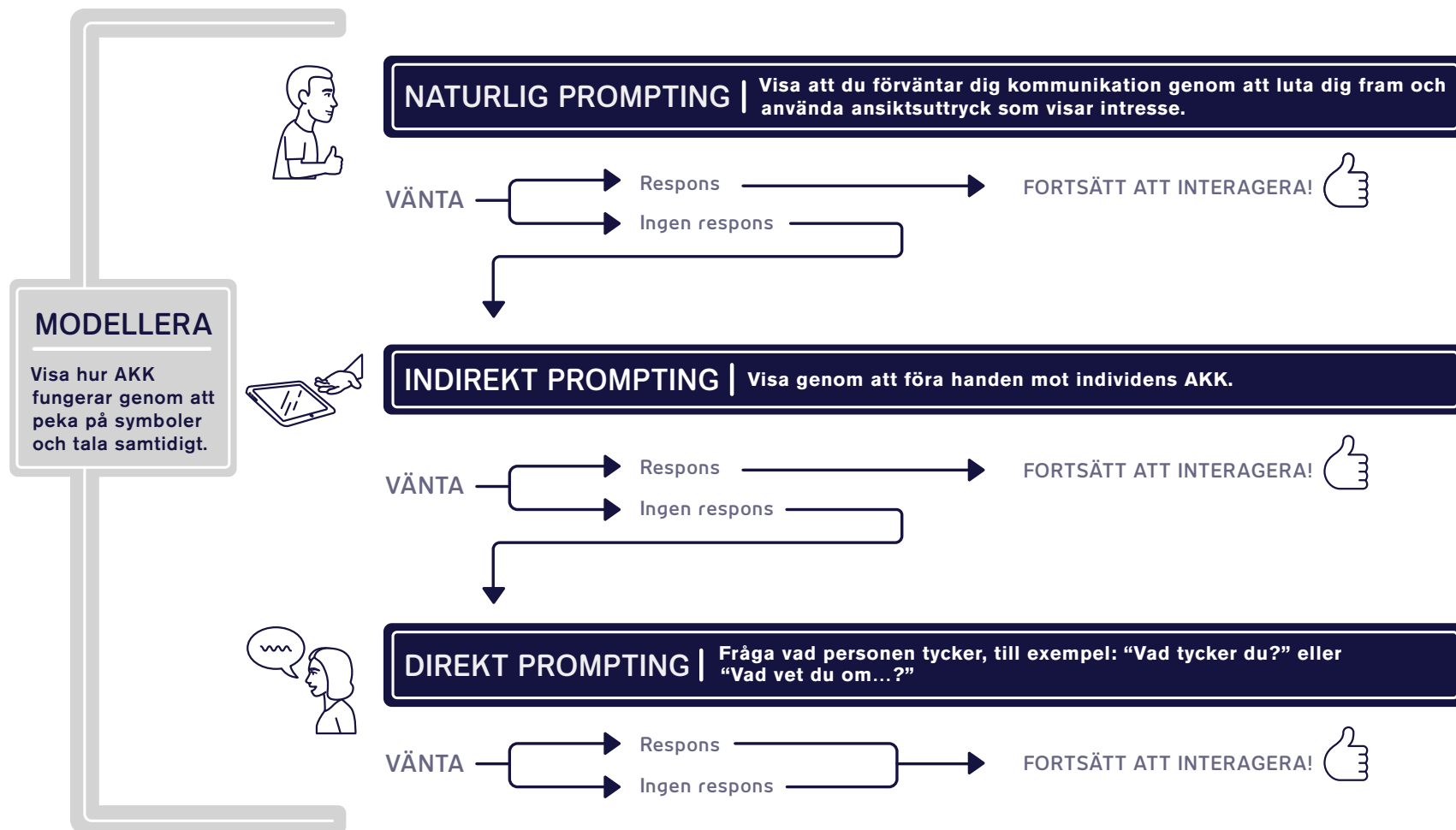
Större vikt kommer att läggas vid språkliga och strategiska mål eftersom de ligger på en lägre nivå än de andra kompetenserna.

Steg 3 Bestäm vilken nivå av stöd (promptnivå) som behövs för varje mål

Använd de olika promptnivåerna för att säkerställa att du erbjuder rätt mängd stöd och främjar självständighet i så stor utsträckning som möjligt. Det kan också hjälpa dig att följa upp utveckling och lära kommunikationspartners att bättre främja självständighet. Målet är att lära individen att delta i kommunikationsmöjligheter med minsta möjliga stöd för att lyckas.

PROMPTTRAPPA

Använd verktyget för att ge stöd som uppmuntrar till ökad självständighet, oavsett miljö.

Steg 4 Kartlägg dina metoder för genomförande och implementering

Att använda AKK innebär att skapa möjligheter för individer att engagera sig och delta i vardagliga aktiviteter på ett meningsfullt sätt. Det första steget mot en lyckad implementering är att vara en bra kommunikationspartner. Du som kommunikationspartner gynnas av att lära dig färdigheter och tekniker som du kan använda som stöd och hjälp för att göra kommunikationen mellan dig och individen mer effektiv.

Upptäck möjligheter:

Identifiera tillfällen under dagen då individen kan lära sig och öva på kommunikativa färdigheter. Hjälp dem att använda sin kommunikationskarta eller samtalsapparat för att t.ex. ange vilket mellanmål de vill äta, vilket spel de vill spela eller vilken aktivitet de vill göra. Glöm inte att hålla utkik efter oväntade möjligheter under dagen.

Se till att alla kommunikationsförsök blir meningsfulla:

Det finns inga misstag när man lär sig att kommunicera. Det är viktigt att ge respons på alla försök som görs att kommunicera, särskilt när en person utforskar AKK-systemet. Om du till exempel läser en bok där fokus ligger på ordet "vill", men individen trycker på knappen "mer" - kan du säga "Åh, vill du ha mer?".

Även om personen inte alls interagerar eller visar något som helst intresse, ska du fortsätta att vara modell genom att peka på basord och meningar på samtalsapparaten medan du pratar. Glöm inte att kommunikation och interaktion även kan omfatta ansiktsuttryck och kroppsspråk.

Skapa en positiv kommunikationsmiljö:

En positiv kommunikationsmiljö är en plats eller situation där alla typer av kommunikation uppmuntras och där man får stöd när det behövs. Fokus ligger på att lyfta fram positiva resultat i en trygg och uppmuntrande relation.

- Se potential "Jag vet att du kan göra det här".
- Fokusera på användningen, inte på testning. Istället för att säga "hitta boken", säg "det är dags att läsa". Vilken bok ska vi läsa?".
- Ge respons på alla typer av kommunikativa initiativ. Om individen t.ex. ler mot dig, svara "Nämen, hej på dig!".
- Vänta en längre stund. Kommunikationspartnern väntar i upp till fem sekunder innan stöd ges till att hitta rätt ord.

Modellera:

Forskning visar att det bästa sättet att lära sig använda AKK är att använda det själv. Vi kallar detta för modellering. Det innebär att själv röra vid och använda AKK när du pratar med personen.

- Modellering handlar om att visa individen hur man kommunicerar.
- Det behöver inte imiteras.
- Modellera och pekprata genom att välja nyckelord i stället för varje ord du säger.
- Modellera medan du letar efter orden till ovanstående mening.
- Misstag är helt OK, de ger dig möjlighet att visa hur man kan korrigera dem.
- Modellering ska inte vara en frågesport eller testning.
- Även om du inte får något svar - fortsatt att modellera; det betyder inte att det inte är framgångsrikt.

Håll utkik efter framsteg

Att aktivt leta efter framsteg: är mer än att individen kommunicerar vad du förväntar dig, när du förväntar dig det och hur du förväntar dig det. Framsteg kan inkludera:

- Ökad uppmärksamhet på interaktioner.
- Kommunikativa initiativ.
- Användning av ett större ordförråd - avsiktligt eller oavsiktligt. Att utforska och göra slumpmässiga val är ett tidigt tecken på framsteg.
- Längre interaktioner.
- Större glädje i samspel.
- Mer självständig i kommunikationen.

Steg 5 Använd aktiviteter och lektioner för att utveckla färdigheter

Varje mål i DAGG-3 har en föreslagen aktivitet som hjälper dig att lära ut färdigheter. Aktiviteterna och lektionerna kan användas i grupp eller individuellt. Modifiera dessa aktiviteter och lektioner efter behov.

Dessa omfattar:

- Förslag på material och förberedelser
- Tips för att lyckas
- Aktivitet med detaljerade steg
- Kompletterande aktiviteter
- Sätt att följa upp och bedöma utveckling
- Föräldrabrev för att skapa en koppling mellan hem och skola/förskola

Steg 6 Fyll i planeringen av implementering och måluppföljning

Bestäm tillsammans när ni ska vara klara med planeringen.

- Välj din tidsperiod (t.ex. 1 september till 31 oktober).
- Kopiera de uppsatta målen till listan för den valda tidsperioden.
- Datum för planeringen.
- Fyll i målets aktuella kompetensområde samt vilken nivå av stöd (promptnivå) ni har valt för målet. Fyll även i vilken aktivitet ni har valt kopplat till målet och eventuellt material som behövs för aktiviteten.

- Vid måluppföljningen sammanfattar ni varje mål genom att ange procent (utifrån uppsatta kriterier) eller hur många gånger målet har uppnåtts. Ni bestämmer själva vilka kriterier som gäller, till exempel att målet räknas som uppnått vid 75 % eller efter 4 förekomster.
- Inom språk och tal är det ofta lättare att bli förstådd av en närstående än av en okänd person, detsamma gäller välkända uppgifter. Därför anger ni i den sista kolumnen om kommunikationen sker med en känd eller okänd person/uppgift sedan tidigare, antingen före eller efter målarbetet, beroende på personens färdighetsnivå.

Exempel på planering av implementering och måluppföljning

Namn: Sam

Datum: 25 augusti

Tidsperiod: 1 september till 31 oktober

Mål (från DAGG-3)	Aktivitet och material som behövs	Kompetens	Promptnivå				Kriterium % eller # av förekomster	Välkänd eller okänd uppgift/kommunikationspartner
			N	I	D	M		
Fyller i en mening utifrån en inledande startfras för att skriva om ett givet ämne eller tema.	Strukturerat skrivande	Språklig		X			70%	Har tidigare erfarenhet av gruppaktiviteter
Vid dagliga aktiviteter väljer personen medvetet namn på välkända och motiverande föremål och personer.	Tittat på en monstertruckrally-video och benämnt saker	Social	X				75%	Välkänd
Har sin AKK-enhet nära till hands och i en tillgänglig position genom att själv flytta den mellan olika platser eller genom att med gester, blick eller vokabulär i AKK instruera andra att göra det under dagens gång.	Sam var ansvarig för samtalsapparaten i olika miljöer under hela sin skoldag	Operationell		X			70%	Okänd
Deltar i ett kort samtal med turtagning genom att använda ämnesspecifika meningar på en given sida i sitt AKK under sociala interaktioner och dagliga aktiviteter (för att skapa sociala kontakter och vänskaper).	På en sida valde Sam ut lämpliga meningar kopplade till en pusselaktivitet	Social		X			65%	Välkänd
Upprepar meningen när det avsedda budskapet missförstås, ignoreras eller om systemet inte aktiverades/talade.	Rollspel med favoritklasskompis	Strategisk			X		60%	Välkänd

Steg 7 Fyll i målöversikten på första sidan

Fyll i målöversikten på första sidan när det är dags att granska individens framsteg och utveckling (t.ex. varje månad eller varannan vecka).

För att beräkna procentandelen för en kommunikationsnivå delar du antalet uppfyllda mål inom den nivån (t.ex. mål för språklig utveckling) med det totala antalet mål inom samma område.

Till exempel, om någon har uppnått två av fyra mål som är aktuella under Tidig medveten kommunikationsnivå inom kompetensen Operationell, skriver du 50 % i sammanfattningsdiagrammet för den kompetensen. Räkna inte med mål som inte är lämpliga (t.ex. mål för ögonstyrning för en touch-användare), de kan du markera som E/R i målrutan. Om du har använt de tomma ytorerna för att lägga till personliga mål kan du också använda dem i dina beräkningar.

DAGG-3 Referenser

Clarke, V. & Tobii Dynavox (2014). DAGG2: Dynamic AAC Goals Grid and Planning Guide, 2:a upplagan.

Dowden, P.A. & Cook, A. M. (2002). Selection Techniques for Individuals with Motor Impairments. I J. Reichle, D. Beukelman & J. Light (red.). Implementing an Augmentative Communication System: Exemplary Strategies for Beginning Communicators. Baltimore, MD. Brookes P. 395-432

Light, J. (1989). Toward a Definition of Communicative Competence for Individuals Using Augmentative and Alternative Communication Systems. Augmentative and Alternative Communication. 5, (2):137-144

Light, J., & McNaughton, D. (2014). Communicative competence for individuals who require augmentative and alternative communication: A new definition for a new era of communication? AAC: Augmentative and Alternative Communication, 30(1)

Schneider, H., & Clarke, V. (2009). The original DAGG. Dynamic AAC Goals Grid and Planning Guide: Addressing Competence across Ability Levels.

Vanliga frågor och svar

Hur hittar jag motiverande aktiviteter?

- Tobii Dynavox "Kartläggning av intressen" är en checklista för individer och deras nätverk som kan användas för att hitta motiverande områden och intressen att fokusera på för att stötta kommunikationen.

Hur börjar vi jobba med ett mål som känns svårt?

- Öka promptnivån för att hjälpa till att stödja individen.
- Prova att byta ämne eller aktivitet för att hitta det mest motiverande alternativet.
- Uppmuntra nätverket att arbeta med målet utanför behandlingstillfällena.
- Om individen börjar bli frustrerad, gå vidare och återkom till målet senare.
- Behåll fokus på ert långsiktiga mål; anpassa kortsiktiga mål så att de fortfarande leder mot det långsiktiga målet.

Hur vet man när ett mål har uppnåtts? När är det ok att gå vidare?

- Personen behöver inte behärska varje mål till 80% innan ni går vidare till nästa. Även om personen inte uppnår målet konsekvent eller utan prompting, kan hen ändå vara redo att gå vidare till nästa mål. Använd kliniskt omdöme för att avgöra när det är dags att gå vidare.

Vad gör du om individen inte väljer rätt mål eller inte gör något alls?

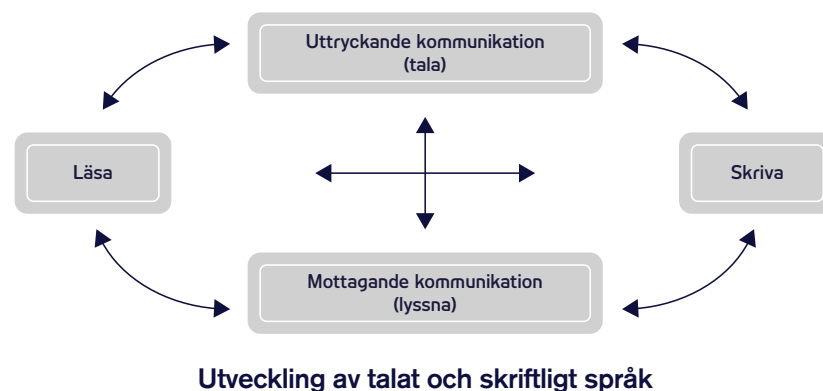
- Fortsätt modellera och ge personen mer tid att svara.
- Byt aktivitet till något som är mer motiverande för individen.
- Använd promptnivåerna för att ge mer stöd.
- Ta ett steg tillbaka och försök med ett av de tidigare målen.

Är DAGG-3 standardiserad?

- Nej. Syftet med DAGG-3 är att utvärdera individens prestation, inte att jämföra den med någon annan persons prestation. Detta gör att vi kan få specifik information om individen och skapa en anpassad behandlingsplan. DAGG-3 mäter en individs nuvarande nivå av kommunikationsförmåga (Patricia Dowden, 2002) inom de kommunikativa kompetenserna (Janice Light, 1992). Dessutom hjälper den till att sätta framtida kommunikationsmål för att uppnå en så självständig kommunikation som möjligt.

Vad är sambandet mellan språk och läs- och skrivkunnighet?

Sakkunniga inom språk och läs- och skrivkunnighet är överens om att det är viktigt att gemensamt stärka dessa färdigheter. När läs- och skrivkunnigheten utvecklas ökar även den språkliga förmågan och vice versa. Genom hela DAGG-3 är läs- och skrivkunnighet och språkliga mål sammankopplade inom den språkliga kompetensen. Läs- och skrivkunnighet är viktigt för alla individer, men särskilt viktigt för personer som använder AKK. Läskunnighet gör det möjligt att skapa mer unika meningar, kommunicera mer självständigt och föra mer personliga samtal. En skillnad mellan läs- och skrivkunnighet och språk är att våra hjärnor inte är programmerade för läs- och skrivkunnighet på samma sätt som de är för språk. För personer i nätverket runt individen bör målet alltid vara att sträva efter att uppnå mål inom läskunnighet, särskilt när det gäller tidig exponering för läskunnighet. Ingen är för ung eller för upptagen för att arbeta mot läs- och skrivkunnighet. Att arbeta med mål som fokuserar på läs- och skrivkunnighet kommer att gynna individer på alla nivåer och förbättra språkfärdigheter generellt. Detta diagram visar hur alla fyra färdigheter stärker och hjälper varandra att utvecklas.

(Koppenhaver, Coleman, Kalman & Yoder, 1991
bearbetad utifrån Teale & Sulaby, 1989)